MOTION 13 | GODMANSKAP

Bakgrund:
För en person som inte själv kan eller orkar sköta sin ekonomi eller hålla i myndighetskontakter på grund av funktionsnedsättning och/eller ålder kan tingsrätten besluta att en god man ska tillsättas. Detta sker med stöd av föräldrabalken. Huvudmannen kan få hjälp med att sörja för sin person, bevaka sin rätt och hjälp förvalta egendom. Den gode mannen kan vara en anhörig eller någon som kommunens överförmyndare föreslår. Den som har god man (huvudmannen) har fortfarande full rätt att fatta egna beslut och en god man kan aldrig fatta ett beslut som står i strid med dennes önskan.

Det utgår ett arvode till den som är god man för de tjänster denne hjälper till med. I Sverige finns inga lagkrav på den som ska bli god man annat än att man inte får förekomma i brottsregistret. Att det inte regleras tydligare vad en god man ska ha för grundkunskaper om svenska samhället i allmänhet och ekonomi i synnerhet tycker vi är anmärkningsvärt.

I vårt grannland Finland har alla som är gode män juristutbildning.

DHR Skåne föreslår att förbundsmötet bifaller:

- att kraven på den som är god man ska regleras hårdare. Den som är god man ska ha goda kunskaper i vardagsekonomi och hur det svenska samhället fungerar
- att det ska jobbas för att det tas fram ett nationellt test för de som ska bli god man så kunskapsnivån hos gode män är den samma oavsett vilken kommun huvudmannen bor i
- att i det fall gode mannen är ansvarig för huvudmannens ekonomi, krävs det en utomstående part som verifierar transaktionen då pengar för god mans arvode ska flyttas från huvudmannens konto till den gode mannens

Beslut att stödja motionen togs på DHR Skånes styrelsemöte 2026.04.15
eu
Carolina Nordbeck
ordförande DHR Skåne

Motionssvar 13

DHR delar motionärens tankar i motionen. DHR har sedan tidigare uppmärksammat de kvalitetsbrister som finns inom förmånssystemet och ser, precis som motionären, behov av ett mer rättssäkert och likvärdigt system för personer som är beroende av god man.

Frågan är särskilt viktig för personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra grupper som kan ha svårt att själva tillvarata sina rättigheter. Brister hos gode män riskerar att få mycket stora konsekvenser för den enskildes ekonomi, självbestämmande och delaktighet i samhället.

DHR har tidigare varit i kontakt med organisationen FUB kring frågor som rör gode män och förvaltare. Både DHR och FUB har lyft att det finns betydande kompetensskillnader mellan gode män och mellan olika överförmyndarverksamheter i landet. Problemen handlar inte enbart om ekonomi och administration, utan även om kunskap kring funktionsnedsättningar, kommunikation, självbestämmande och hur den gode mannen möjliggör delaktighet för huvudmannen.

DHR delar också motionärens oro kring att vissa gode män har ett mycket stort antal uppdrag samtidigt, vilket kan påverka kvaliteten och möjligheten att ge varje huvudman det stöd som behövs. Vidare ser DHR positivt på förslag som stärker kontroll och insyn när gode män hanterar huvudmannens ekonomi.

Under senare år har frågan om stärkt reglering av gode män och förvaltare fått ökad nationell uppmärksamhet. Riksdagen har fastställt beslut kring ett mer rättssäkert och enhetligt ställföreträdarskap, bland annat genom stärkt tillsyn, höjda kvalitetskrav och förbättrade möjligheter till kontroll och uppföljning. DHR ser positivt på att behovet av ökad kompetens och rättssäkerhet inom godmanskapet uppmärksammas nationellt.

Samtidigt drivs frågan redan kraftfullt av flera organisationer med särskild kompetens inom området, däribland FUB, Attention och Autism Sverige. DHR ser därför ett värde i att stödja och samverka med dessa organisationer snarare än att bedriva ett parallellt arbete inom samma område.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsmötet besluta

att anse motionen besvarad. ●